

ODLOK
O SPOMENISKI ZAŠČITI
MESTA ŠKOFJE LOKE

Na osnovi splošnega zakona o varstvu kulturnih spomenikov (Ur. l. FLRJ XV/17 z dne 29. aprila 1959) je Občinski ljudski odbor Škofja Loka v sodelovanju s Svetom za prosveto in kulturo, muzejem in Muzejskim društvom pripravil osnutek pravilnika o gradbenem in vzdrževalnem režimu mesta Škofje Loke. Ta bo predložen v potrditev na slavnostnem zasedanju obeh zborov občinskega ljudskega odbora Škofja Loka ob občinskem prazniku, dne 18. decembra 1960 in se glasi:

Člen 1

Kot zgodovinski urbanistični spomenik se zavaruje ves stari del mesta, to so: mestno jedro znotraj nekdanjega mestnega obzidja, Zgornji Karlovec (sedaj Poljanska cesta), Spodnji Karlovec (sedaj Kopališka ulica in Jegorovo predmestje), Studenec (sedaj Jegorovo predmestje), Puštal do potoka Hrastnice in do hiše št. 44 (pri Ožboltu), od bivšega Kapucinskega predmestja pa hiše ob Kamnitem mostu z mlinom Pod mostom, samostanom, Krevsovim mlinom in Staro prajerco.

Člen 2

V tem delu, ki je dobil svoje temeljne poteze v 16. stoletju, se morajo v splošnem vzdrževati: obstoječi tloris naselja, plastika ulic in trgov, parcelacija zemljišča, sedanje višine stavb in streh ter udomaceni način strešnega kritja z bobrovcem ali skrilom. Zgodovinskemu značaju mesta se morajo prilagoditi vsi gradbeni, urejevalni in vzdrževalni posegi, kakor tlakovanje cestišč, obnavljanje fasad, naprava izložb, reklamnih napisov in znakov, način ulične razsvetljave, urejanje električnih in drugih napeljav ter objektov in adaptacije hišnih notranjščin, kadar gre za spomeniško pomembne sesta-

vine — vse to z namenom, da se ohrani in vzdržuje zgodovinski značaj kraja.

Člen 3

Zaradi zgodovinske, urbanistične in etnografske pomembnosti se posebej zavarujejo naslednji objekti, ki naj ostanejo nedotakljivi in naj se po možnosti očistijo novejših prizidkov in preureditev:

a) loški, puštalski in starološki grad: mestno obzidje povsod, kjer je še ohranjeno; stari rotovž (Mestni trg št. 35); Kašča (Spodnji trg št. 1); Kamniti most; vse cerkve in oba samostana; znamenje in vodnjak na Mestnem trgu; lipa na Spodnjem trgu; Puštalska brv; mlini Pod mostom, Pepetov in Krevsov mlin — v celoti;

b) na Mestnem trgu — hiše št. 2 (pri Homanu), št. 5 (pri Kajbetu), št. 11 (pri Štabelnu), št. 13 (pri Špelci), št. 14 (pri Martinčku) in št. 26 (pri Martinu); na Cankarjevem trgu št. 15 (Homanova); na Spodnjem trgu št. 22 (pri Grohcu) in številka 9 (Špital); v Kopališki ulici št. 8 (pri Firbarju); v Puštalu št. 74 (Polenčeva) — v celoti;

c) deli hiš, in sicer zunanjščina hiš Mestni trg št. 1 (Koširjeva), št. 39 (pri Kocelitu), št. 38 (stara župnišče s ploščo), št. 3 (pri Zofkežu), št. 15 (pri Žigonu), št. 16 in št. 17 (Dom TVD Partizan) in št. 22 (pri Berlcu); Spodnji trg št. 3 (pri Balantaču), št. 5 (pri Klobčarju z vrati stare trgovine), št. 9 a (Špital), št. 11 (pri Žeblljarju), št. 14 (Dom DPD Svoboda); Blaževa ulica št. 10 (Kasarna); na Cankarjevem trgu št. 12 (Mežnarija), št. 10 (pri Kadivcu s ploščo) in št. 8 (pri Kržajovcu); v Kopališki ulici št. 6 (pri Matiju), št. 9 (pri Jesenku), št. 25 in št. 45; v Puštalu št. 1 (pri Šturmu), št. 12 (pri Kisovcu), št. 13 (pri Poličarju), št. 66, št. 72 in št. 80 (pri Tonetu na Dobravi);

portali in vrata hiš Mestni trg št. 36 (stara pošta) in št. 9 (pri Soržu); Špodnji trg št. 4 (Prajerca), št. 6 (pri Petrcu), št. 25 (pri Brojenčku) in št. 34 (pri Trdinčku); Cankarjev trg št. 4 (pri Bohku); Kopaliska ulica št. 10, št. 23 in št. 39;

veže hiš Mestni trg št. 34 (pri Fidelčku), št. 37 (pri Benedičiču), št. 38 (stari farovž), št. 39 (pri Kocelitu), št. 6 (pri Minčenku) in št. 7 (pri Kašmanu); Spodnji trg št. 4 (Prajerca), št. 5 (pri Klobčarju) in št. 29 (pri Krenerju);

okna s podboji pri hišah Mestni trg št. 32 (Krona, na dvorišču in v južni steni) in št. 8 (pri Flisu, zadaj);

notranjščine hiš Mestni trg št. 37 (pri Benedičiču); Spodnji trg št. 6 (pri Petrcu) in št. 15 (pri Matajcu).

Clen 4

Zaradi značilnih in estetsko učinkujočih pogledov na mesto morajo ostati preostala zemljišča med Kidričevo in Staro cesto ter med Staro cesto in Selščico od Suškega do Lahovega mostu nezazidana; med Staro cesto in Soro od Suškega mostu navzdol smejo imeti hiše le eno nadstropje; tudi v vsej ostali okolici mestnega jedra morajo biti nove stavbe v estetskem razmerju s starim delom mesta, tako da se stari del skladno vključuje v novo večje naselje.

Clen 5

Brez posebnega dovoljenja ni dovoljeno v mestu nobeno izkopavanje in višinsko spreminjanje terena. Vse arheološke najdbe na ozemlju občine Škofja Loka je treba takoj prijaviti nadzornemu organu, imenovanem v naslednjem členu.

Clen 6

V smislu 10.—12. člena splošnega zakona o varstvu kulturnih spomenikov poverja ObLO Škofja Loka nadzorstvo nad izvajanjem določb tega pravilnika upravnemu odboru Muzejskega društva v Škofji Loki. Za dovoljenja ObLO Škofja Loka glede gradenj in adaptacij na ozemlju mesta je potrebno soglasje imenovanega nadzornega organa, ki po potrebi priteguje k sodelovanju pristojni zavod za spomeniško varstvo. Upravni odbor Muzejskega društva opravlja tudi nadzorstvo nad ohranjanjem in vzdrževanjem kulturnih spomenikov na vsem ozemlju občine Škofja Loka.

Clen 7

Proti kršiteljem določb tega pravilnika bo ObLO Škofja Loka nastopal v smislu 47.—50. člena splošnega zakona o kultur-

nih spomenikih. Od vsakega kršitelja bo dosledno zahteval, da odstrani vse posledice kaznivega dejanja in vzpostavi prejšnje stanje, ali pa bo to storil sam na njegove stroške.

SPOMENISKI PROBLEM SKOFJE LOKE

Ce tehtamo vrednost naših srednjeveških mest po čistosti tlorisnih zasnov, ki jim je prizanesla novejša zgodovina, in po značilni legi, potem sodi nedvomno Škofja Loka med prva urbana naselja v Sloveniji. Postavljena na terasah ob sotočju obeh Sor, zavarovana s tremi gradovi, od katerih sta dva v razvalinah (semkaj ne štejem obeh dolinskih gradov v okolici), je izredno pričevalen dokument srednjeveškega urbanizma. Podobno kakor sorodna mesta na vzvišenih legah v zavetju gradov, šteje med tiste zasnove, ki jim tudi okoliška, pogosto dovolj anarhična razširitev v okolici ni bistveno pokvarila glavnih pogledov na celoto. Vendar s tem še zdaleč ni izčrpan pomen Škofje Loke. Če namreč naša mesta primerjamo glede na stopnjo in relativno število dobro ohranjenih starih meščanskih hiš iz predbaročne dobe, potem sodi Loka na prvo mesto v Sloveniji. Nova pozidava ali vsaj temeljita rekonstrukcija mesta po znani katastrofi v začetku 16. stoletja, relativno gospodarsko zatišje prihodnjih stoletij, v zadnjih desetletjih po obnovi gospodarske moči in življenja pa muzejska in spomeniška tradicija kraja, to so razlogi za tako stanje. V nobenem slovenskem mestu nimamo take množice ne le dokumentarno v nadrobnostih, marveč v miljejski celoti ohranjenih stavb iz 16. stoletja, zaradi česar predstavlja Loka našo najznačilnejšo poznogotsko — ali bolje alpskorenesančno — pozidano mestno celoto.

Ker se po prvih posegih pripravila v bližnji prihodnosti sistematična regeneracija tega starega mesta, ne bo odveč, da skušamo na kratko opozoriti na nekatera temeljna načela, ki bi jih kazalo pri takem delu upoštevati.

Trgi in ulice — prometna ureditev

Promet, tako lokalni kakor zlasti tranzitni, po vsem videzu Loke ne bo posebno prizadel. Odločitev, da se tranzitni promet spelje preko Spodnjega trga, je dva-